

Istraživanje poslovne klime među članovima Američke i Nordijske gospodarske komore u Hrvatskoj

Rujan 2011

Sadržaj

Uvod	2
Metodologija	2
Uzorak	2
Svrha istraživanja	2
Sažetak.....	3
Rezultati istraživanja.....	7
Uzorak - demografija	7
Anketna pitanja i rezultati	8

Uvod

Metodologija

- Poslovno istraživanje, provedeno u razdoblju od 19. travnja – 14. rujna 2011.

Uzorak

- Kontaktiran je 141 član Američke gospodarske komore u Hrvatskoj, 61 član je završio anketu
- Kontaktirana su 44 člana Nordijske gospodarske komore u Hrvatskoj, 26 članova završilo je anketu

Zbog malog uzorka ispitanika, rezultate bi trebalo tumačiti s oprezom.

Svrha istraživanja

- Opća poslovna klima u Hrvatskoj
- Opće iskustvo s poslovanjem u Hrvatskoj
- Usporedba Hrvatske s drugim zemljama CEE
- Glavne prednosti i nedostaci poslovanja u Hrvatskoj
- Glavna poboljšanja i pogoršanje u uvjetima poslovanja

Sažetak

- Važno je napomenuti da zbog malog broja sudionika treba biti oprezan u tumačenju. Također je važno naglasiti da je istraživanje provedeno u dva vala tako da se ispitanici odnose na različite vremenske okvire.
- Većina sudionika (51%) nije vidjela ni poboljšanje niti pogoršanje svoje poslovne situacije u posljednja tri mjeseca. No, više njih je vidjelo poboljšanje (34%) nego pogoršanje (15%).
- Kada pogledamo prošle promjene potražnje za robama i uslugama, te buduća očekivanja u vezi potražnje - možemo vidjeti slične razine optimizma. Oko 39% je vidjelo poboljšanje potražnje, a 40% očekuje daljnja poboljšanja u potražnji.
- Sa tri gore navedena pokazatelja (opće poslovne situacije u posljednja tri mjeseca, promjenu potražnje u posljednja tri mjeseca i očekivanja u vezi potražnje u iduća tri mjeseca) indeks optimizma je konstruiran za 87 poduzeća u našem uzorku. Kada to usporedimo s istim indeksom za 440 poduzeća u hrvatskom sektoru usluga, možemo vidjeti da ne postoji značajna razlika.
- Više od polovice sudionika je reklo da nije bilo promjena u broju zaposlenih u posljednja tri mjeseca. Više njih izvijestilo je rast (21%) nego pad (16%) u broju zaposlenih. Također, više njih očekuje daljnje povećanje radne snage od pada (21% naspram 9%). Još više njih (76%) ne očekuje nikakve promjene cijena u sljedeća tri mjeseca.
- Nedovoljna potražnja i financijska ograničenja su dva glavna ograničavajuća čimbenika u poslovanju.
- 2/5 ispitanika ocjenjuje svoje ukupno poslovno iskustvo u Hrvatskoj kao dobro ili vrlo dobro, 2/5 od njih ocjenjuje prosječno, a manje od 1/5 ocjenjuje kao loše ili vrlo loše.

- Tri najveća problema s kojima se suočavaju poduzeća sudionika istraživanja u zadnje tri godine su bili nelikvidnost (33%), zakonodavstvo i birokracija (26%).
- Najveći nedostaci u usporedbi s ostalim zemljama u regiji su spora administracija (54%), nesolventnost (53%), malo tržište (37%) i korupcija (33%).
- Turizam se vidi kao najveća prednost (62%), slijede geostrateški položaj (61%) i infrastruktura (40%). Prirodni resursi (38%) i kvaliteta radne snage (31%) se također percipiraju kao prednost.
- Posljednje tri godine krize su bile teške za članove ove dvije gospodarske komore - 64% od njih tvrde da su se uvjeti poslovanja u Hrvatskoj pogoršali tijekom vremena. Manje od trećine tvrde da su uvjeti ostali isti, a samo 8% njih smatra da su poboljšani uvjeti poslovanja u posljednje tri godine.
- Od ukupno 56 sudionika u istraživanju koji su vidjeli pogoršanja uvjeta poslovanja, 77% smatra da je jedan od najvećih pogoršanja u području plaćanja. Uvjeti financiranja i mala potražnja su problem za polovicu njih. Unatoč antikorupcijske kampanje, 36% ispitanika vide pogoršanje na tom području. Isti postotak njih vide pogoršanje u pravosudnom sektoru. Samo sedam sudionika izjavio je da je bilo poboljšanja u uvjetima poslovanja.
- Samo mali broj sudionika smatra da državna ili lokalna uprava, poboljšava uvjete poslovanja (6 i 3 posto). Državna uprava je nešto niže ocijenjena od lokalne uprave i samouprave. Oko 80% ispitanika smatra da državna uprava kvari ili znatno pogoršava uvjete poslovanja, dok je u slučaju lokalne uprave udio 65%.

- Oko 2/3 poduzeća djeluje u drugim zemljama srednje i istočne Europe. Oko 2/5 njih ocjenjuje kako ukupni uvjeti poslovanja u Hrvatskoj spadaju među najgore, u usporedbi s onima srednje i istočne Europe u kojima njihova tvrtka posluje. Oko 2/5 ocjenjuje ih prosječnim, dok 16% smatra da ukupni uvjeti poslovanja u Hrvatskoj spadaju među bolje. Samo 3% smatra da Hrvatska ima najbolje uvjete poslovanja.

Rezultati istraživanja

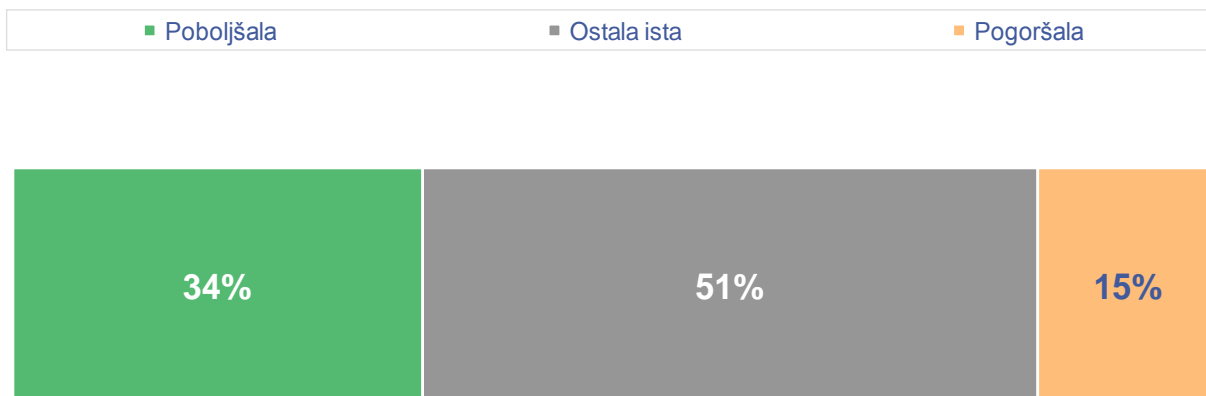
Uzorak - demografija

		N	%
Uzorak		87	100%
Spol	Muško	68	78%
	Žensko	19	22%
Starost	Manje od 35	14	16%
	36-45	40	46%
	46-55	24	28%
	Više od 55	9	10%
Radno mjesto	Izvršni ili glavni direktor	62	71%
	Viši menadžment	17	20%
	Srednji menadžment	3	3%
	Niži menadžment	3	3%
	Ostali	2	2%
Broj zaposlenih	Manje od 10	29	33%
	10-49	28	32%
	50-249	16	18%
	250 ili više	14	16%
Glavna djelatnost	Proizvodnja	7	8%
	Trgovina na malo ili veliko	17	20%
	Ostale ne financijske usluge	22	25%
	Financijske usluge	4	5%
	Građevina	2	2%
	Ostalo	35	40%
Vlasništvo	Većinsko hrvatsko	36	41%
	Većinsko strano	48	55%
	Mješovito vlasništvo (50:50)	3	3%

Anketna pitanja i rezultati

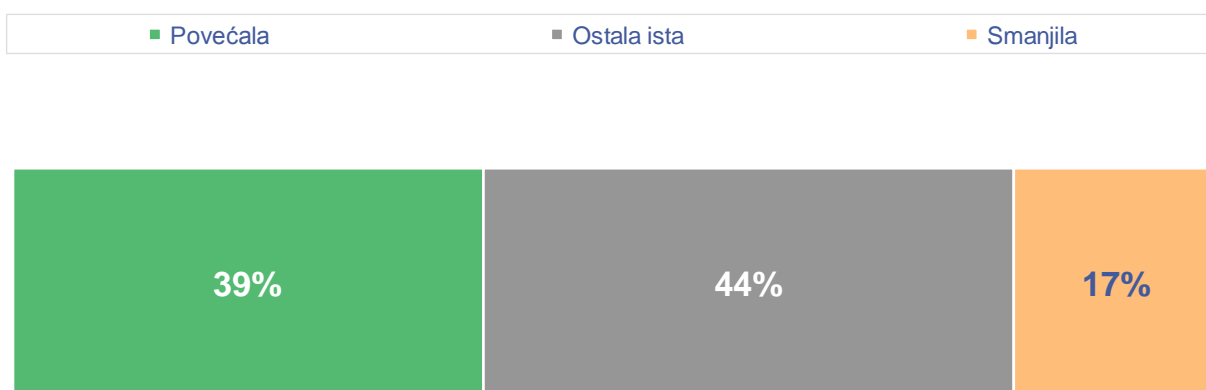
1. Ako isključite uobičajene sezonske promjene, kako se u posljednja 3 mjeseca razvijala poslovna situacija u Vašem poduzeću?

Većina ispitanika ne vidi ni poboljšanje niti pogoršanje poslovanja

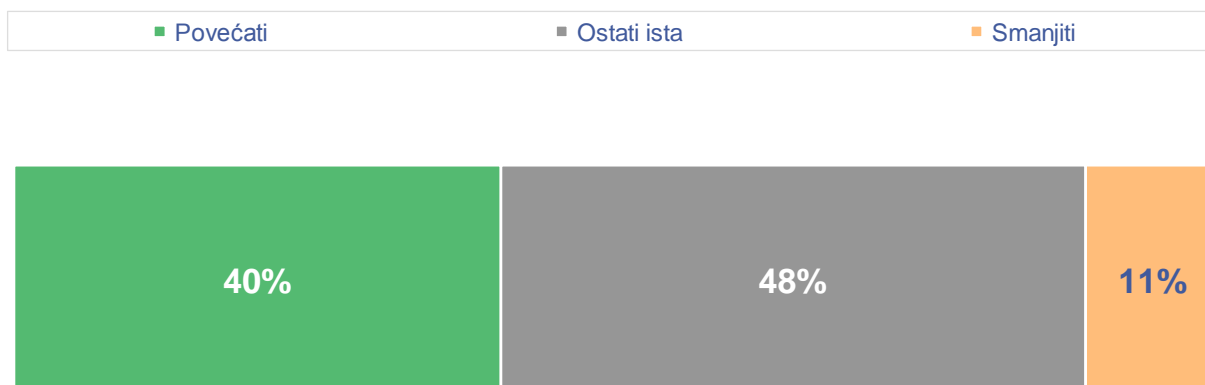
2. Ako isključite uobičajene sezonske promjene, na koji se način tijekom posljednja 3 mjeseca mijenjala potražnja za proizvodima i uslugama Vašeg poduzeća?

Gotovo 2 / 5 ispitanika su vidjeli porast potražnje u posljednja tri mjeseca

3. Ako isključite uobičajene sezonske promjene, na koji način će se prema Vašem mišljenju mijenjati potražnja za Vašim proizvodima i uslugama tijekom sljedećih 3 mjeseca?

... i gotovo isti broj ispitanika očekuje daljnje povećanje potražnje u sljedeća tri mjeseca

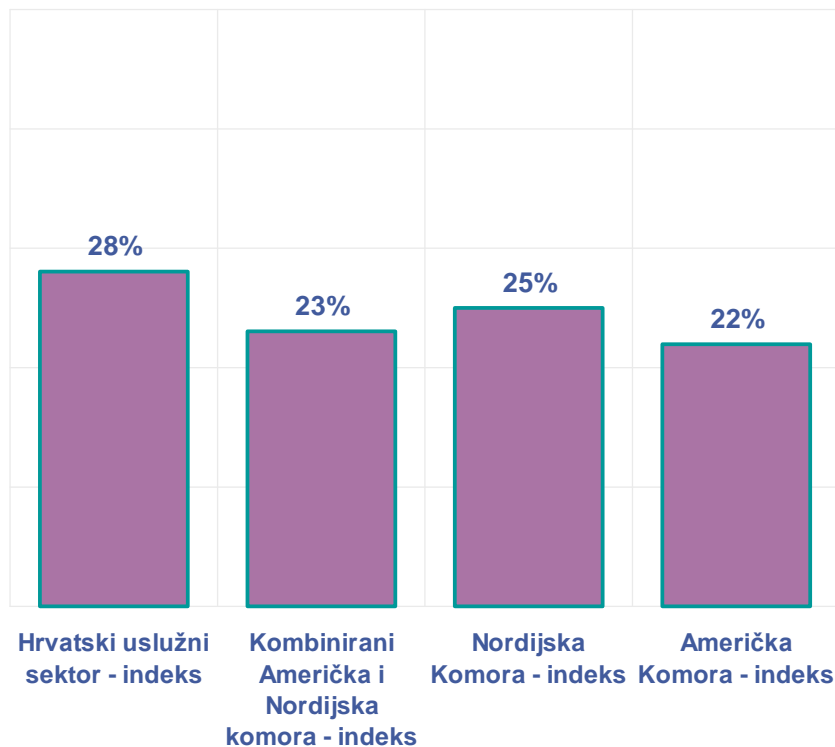

4. Važno je napomenuti da je uzorak Nordijske i Američke komore, odnosno malen, tako da moramo biti oprezni u usporedbi. Također, indeksi za AmCham i Nordijsku gospodarsku komoru su uspoređeni samo sa Indeksom hrvatskih tvrtki iz sektora usluga, jer je to jedini dostupan indeks koji uključuje iste komponente.

Indeks je izgrađen na temelju prva tri pitanja:

- Razvoj poslovne situacije u zadnja 3 mjeseca,
- Promjena potražnje u proteklih 3 mjeseca, i
- Prognoza potražnje u sljedeća 3 mjeseca.

Indeks poslovnog optimizma za Američku i Nordijsku komoru je na sličnoj razini kao i indeksi u hrvatskom uslužnom sektoru

Važno je napomenuti da je uzorak Nordijske i Američke komore, odnosno malen, tako da moramo biti oprezni u usporedbi.

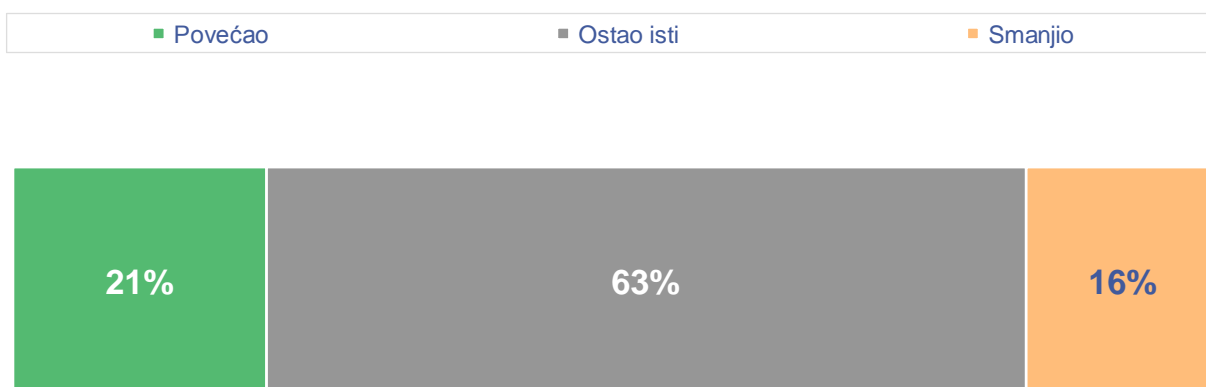
Također, indeksi za AmCham i Nordijsku gospodarsku komoru su uspoređeni samo sa Indeksom hrvatskih tvrtki iz sektora usluga, jer je to jedini dostupan indeks koji uključuje iste komponente.

Indeks je izgrađen na temelju prva tri pitanja:

- Razvoj poslovne situacije u zadnja 3 mjeseca,
- Promjena potražnje u proteklih 3 mjeseca, i
- Prognoza potražnje u sljedeća 3 mjeseca.

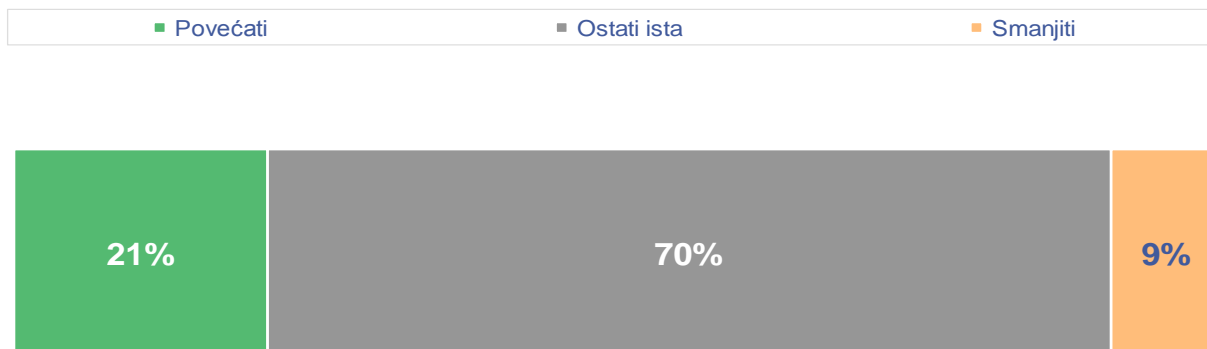
5. Ako isključite uobičajene sezonske promjene, na koji način se tijekom posljednja 3 mjeseca mijenjao ukupan broj zaposlenih u vašem poduzeću?

Oko 2 / 3 ispitanika navodi da je broj zaposlenih ostao isti u posljednja tri mjeseca ...

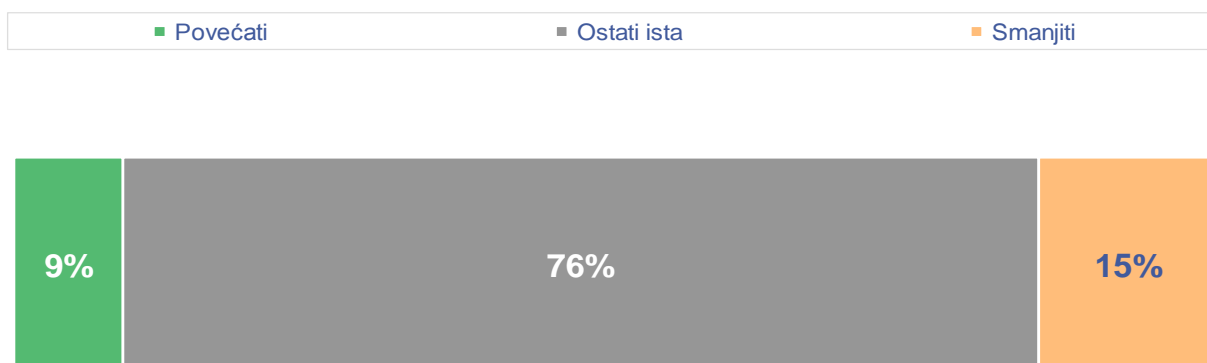
6. Ako isključite uobičajene sezonske promjene, na koji način će se prema Vašem mišljenju mijenjati ukupan broj zaposlenih u vašem poduzeću tijekom sljedećih 3 mjeseca?

... a čak još više njih očekuje da neće doći do promjene u broju zaposlenih.

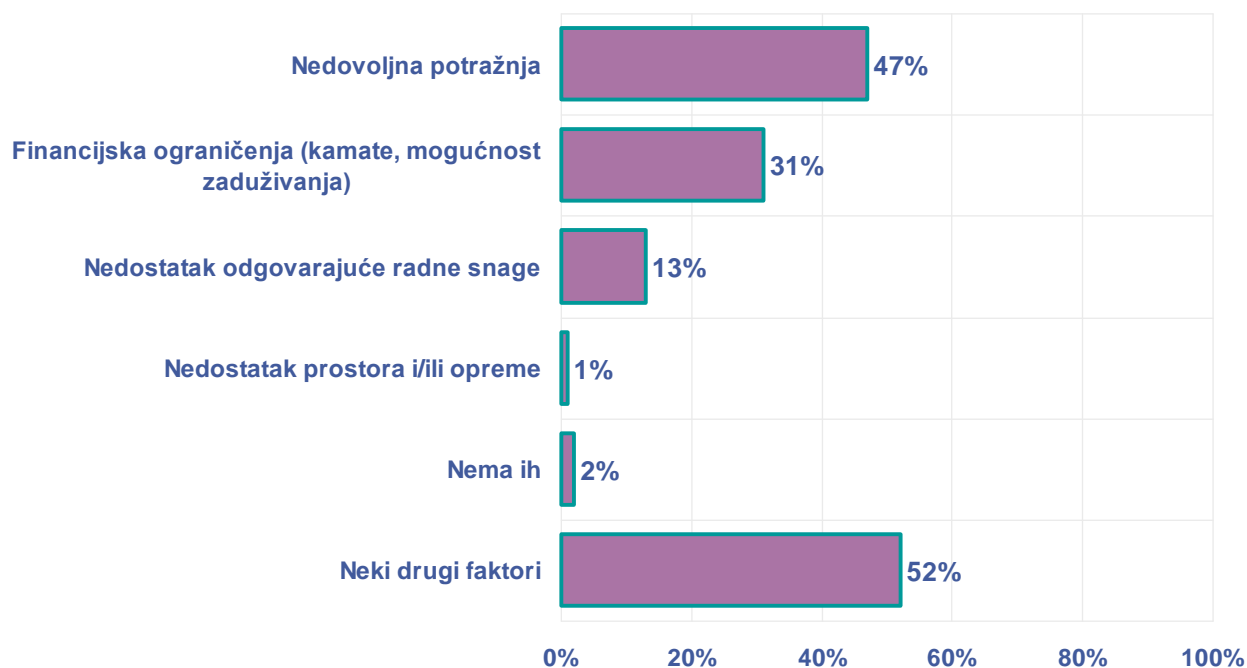
7. Ako isključite uobičajene sezonske promjene, na koji će se način prema Vašem mišljenju mijenjati Vaše cijene tijekom sljedećih 3 mjeseca?

Velika većina ispitanika navela je da u iduća tri mjeseca neće biti promjena u njihovim cijenama.

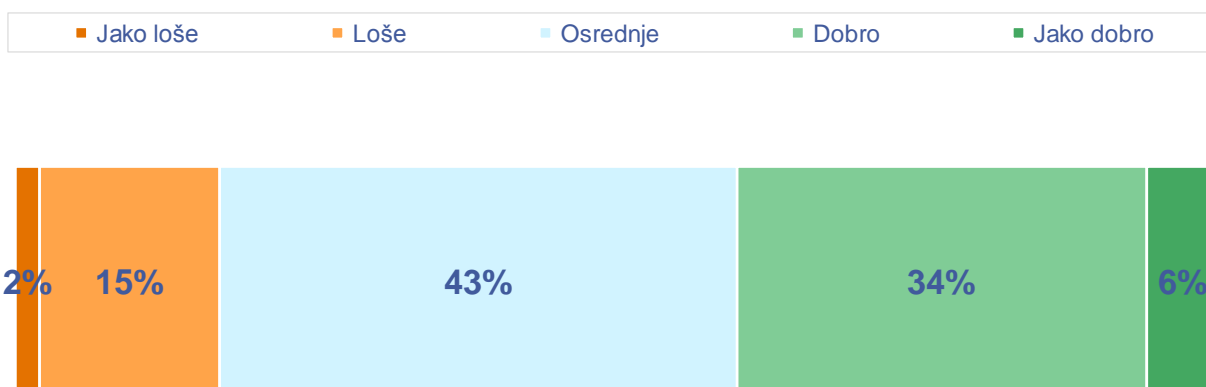
8. Koji su trenutno glavni ograničavajući faktori Vašeg poslovanja? Možete odabrati više odgovora.

Nedovoljna potražnja i financijska ograničenja su dva glavna ograničavajuća čimbenika u poslovanju. No, oko polovice ispitanika iznijeli su neke druge probleme

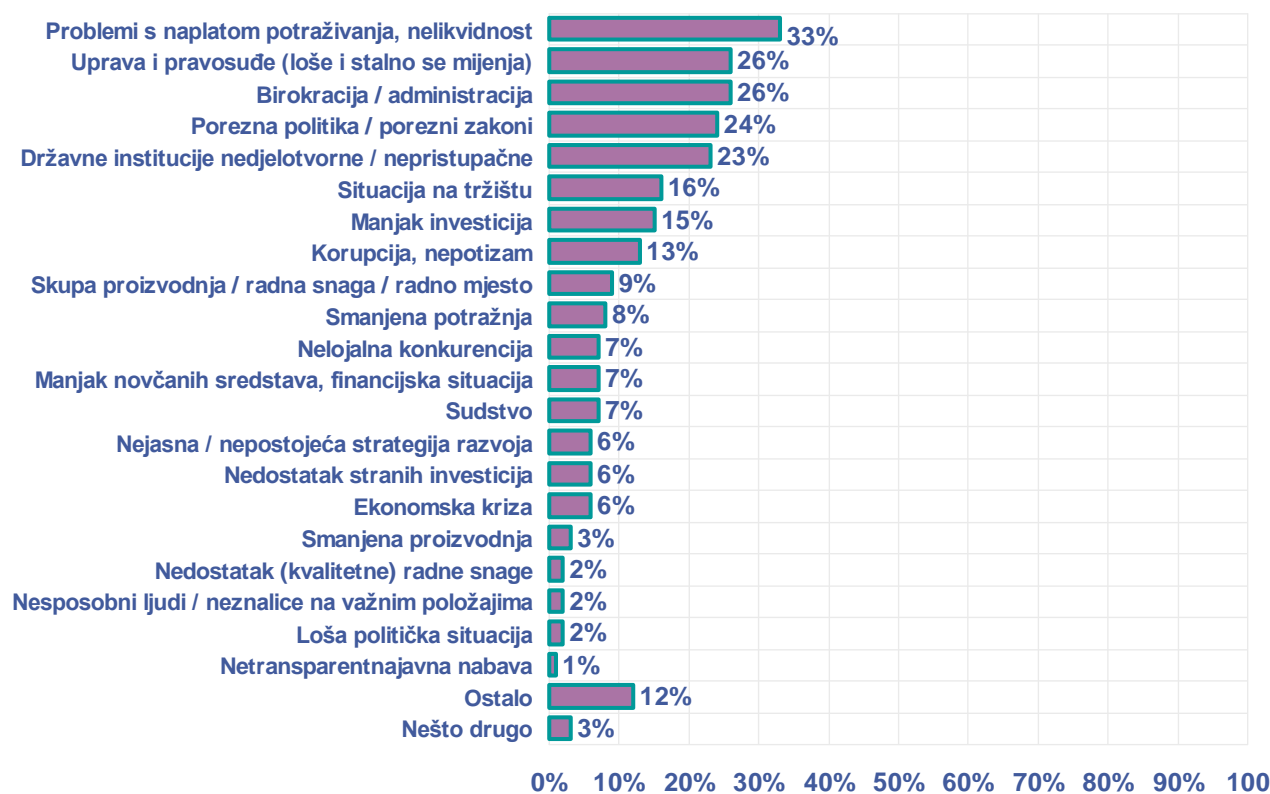
9. Kako biste ocijenili ukupno iskustvo poslovanja Vašeg poduzeća u Hrvatskoj?

Oko 40% ispitanika ocijenjuje njihovo ukupno iskustvo dobrim ili vrlo dobrim, dok je oko 17% ocijenilo kao loše.

10. Navedite tri najveća problema s kojima se susrela Vaša tvrtka u poslovanju u Hrvatskoj u protekle tri godine?

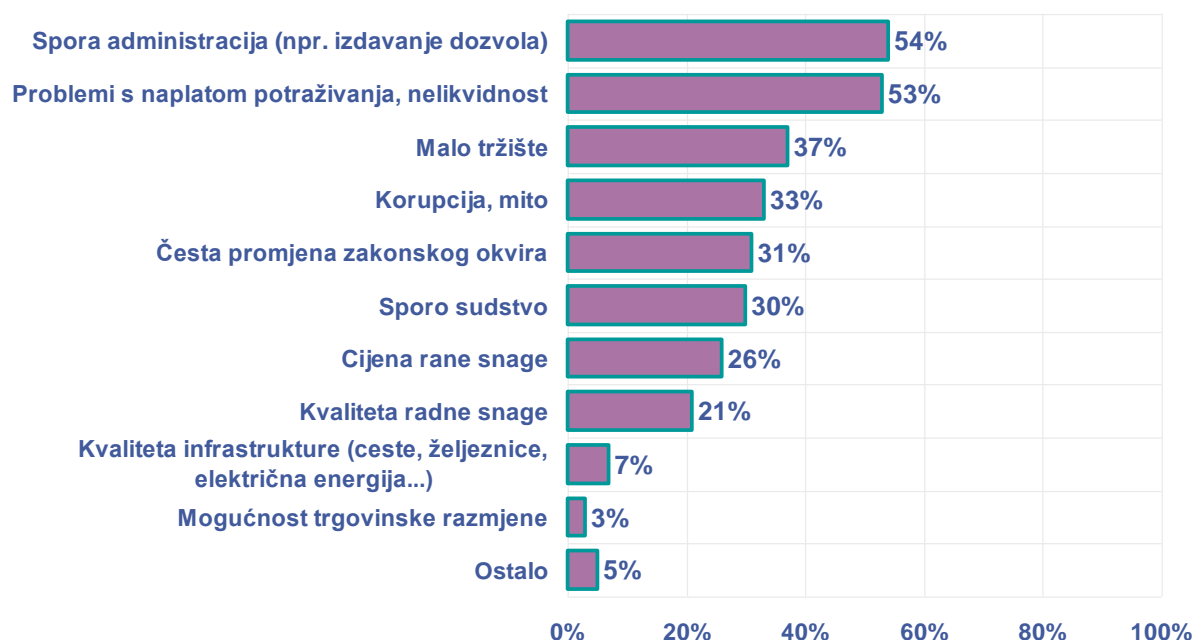
Tri najveća problema u posljednje tri godine su nelikvidnost, zakonodavstvo i pravosuđe te birokracija

11. Koja tri od ponuđenih problema biste izdvojili kao najveće nedostatke uvjeta poslovanja u Hrvatskoj u odnosu na zemlje u okruženju?

Četiri najveća nedostatka su spora uprava, nelikvidnost, malo tržište i korupcija.

Nadalje, sudstvo se često doživljava kao veliki nedostatak, za razliku od mogućnosti trgovine i kvalitete infrastrukture.

12. Koje tri stvari biste izdvojili kao prednosti poslovanja u Hrvatskoj u odnosu na zemlje u okruženju?

Turizam se vidi kao najveća prednost, a slijedili su geostrateški položaj i infrastruktura.

Prirodni resursi i kvaliteta radne snage su prednost za oko jednu trećinu ispitanika.

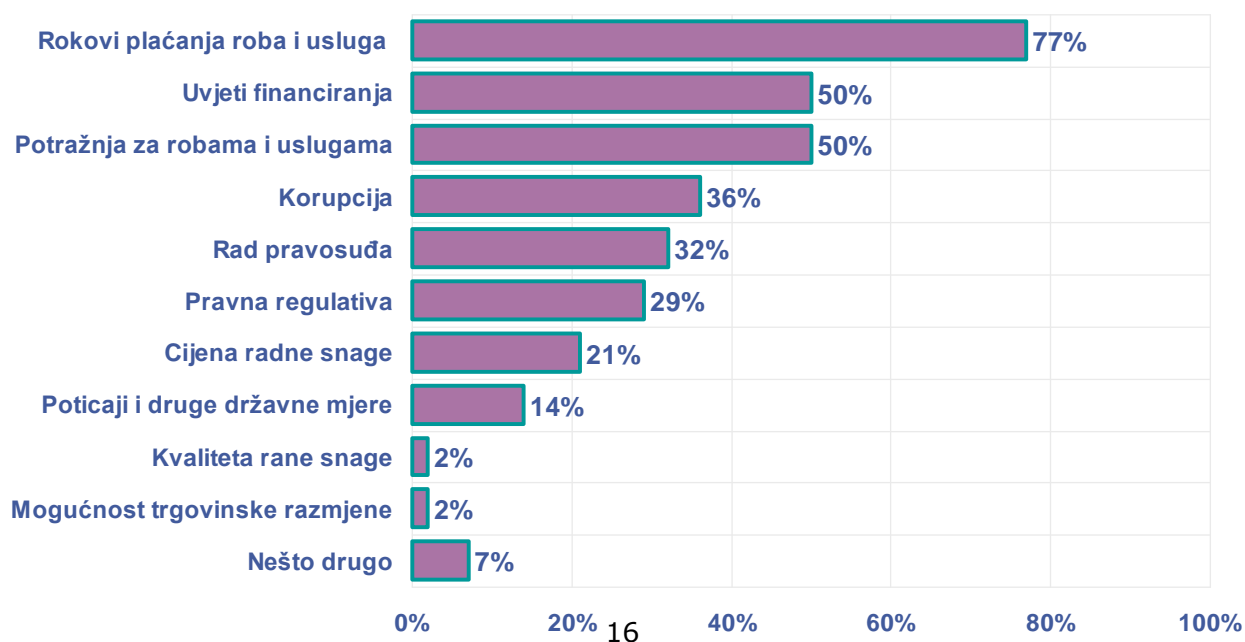
13. Biste li rekli da se uvjeti poslovanja u Hrvatskoj u posljednje tri godine poboljšali, ostali nepromijenjeni ili su se pogoršali?

Gotovo 2 / 3 ispitanika navodi da su se uvjeti poslovanja pogoršali u posljednje tri godine.

14. U kojim područjima ste zamijetili najveća pogoršanja u protekle tri godine? Možete odabrati više odgovora.

Najveća pogoršanja u posljednje 3 godine su u području plaćanja, uvjetima financiranja i potražnji. Unatoč antikorupcijskoj kampanji, oko 36% ispitanika vide pogoršanje na tom području. U istom omjeru vide pogoršanje u pravosudnom sektoru.

15. U kojim područjima ste zamijetili najveća poboljšanja u protekle tri godine? Možete odabrati više odgovora.

Baza: N = 7, više odgovora!

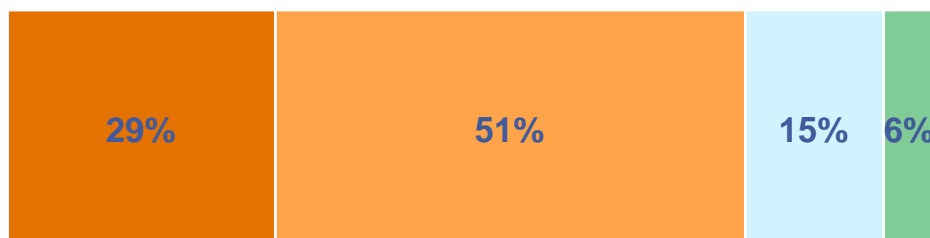
- Poticaji i druge vladine mjere - četiri ispitanika
- Korupcija - tri ispitanika
- Zakonodavstvo - dva ispitanika
- Cijena rada - jedan ispitanik
- Kvaliteta rada vlasti - jedan ispitanik
- Mogućnost trgovine - jedan ispitanik
- Potražnja dobara i usluga - jedan ispitanik
- Ostalo - jedan ispitanik

Samo mali broj sudionika smatra da državna i lokalna uprava poboljšava uvjete poslovanja

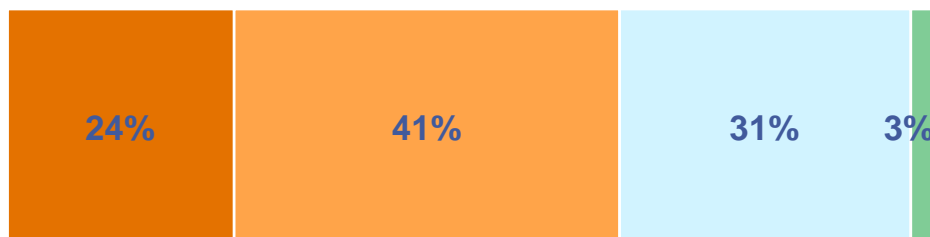
Baza: svi, N = 61

■ Značajno ih pogoršava ■ Pogoršava ih ■ Neutralna je ■ Poboljšava ih ■ Značajno ih poboljšava

Na koji način državna regulativa i rad državne administracije utječe na poslovne uvjete u Hrvatskoj u zadnje tri godine?

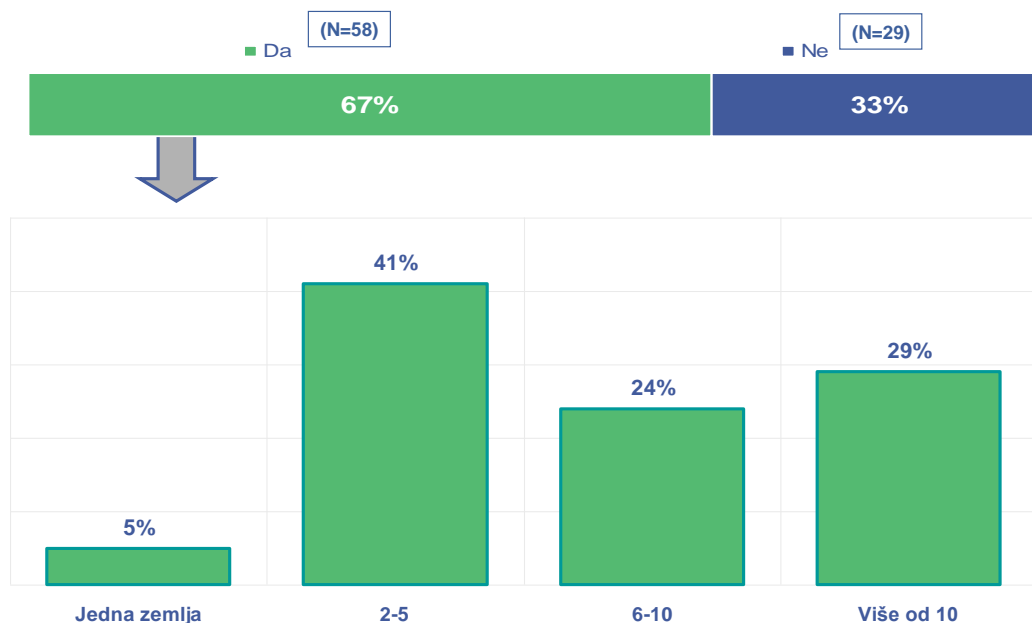

Na koji način utječe regulativa i administracija jedinica lokalne samouprave (gradovi, općine, županije)?

16. Posluje li Vaše poduzeće u drugim državama Srednje i Istočne Europe (CEE)?

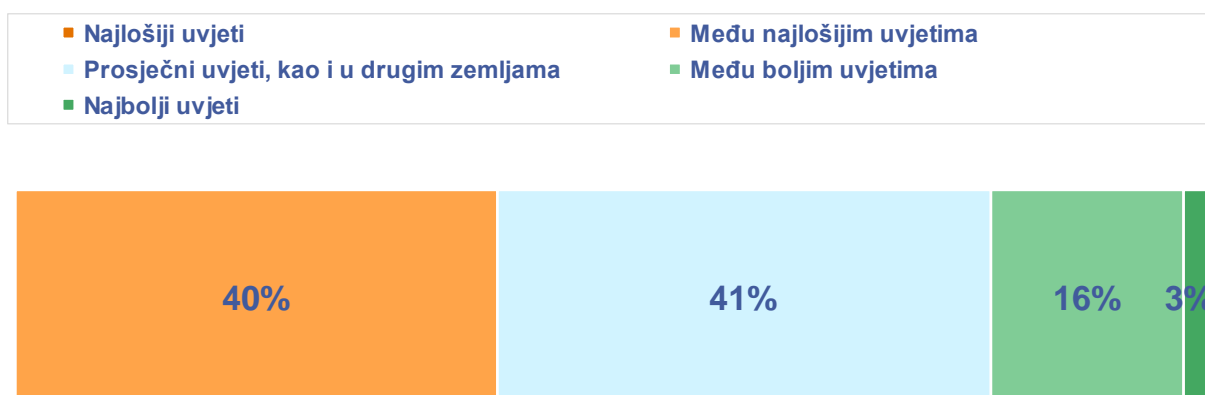
Oko dvije trećine sudionika djeluje u drugim zemljama srednje i istočne Europe.

17. Kako biste usporedili ukupne uvjete poslovanja u Hrvatskoj u odnosu na druge zemlje srednje i istočne Europe u kojima posluje Vaše poduzeće?

Među sudionicima koji su prisutni u drugim zemljama CEE regije, oko 2/5 uvjete poslovanja u Hrvatskoj ocjenjuje među najlošijim uvjetima.

Baza: samo tvrtke koje djeluju u drugim zemljama srednje i istočne Europe, N = 58

Za sve dodatne informacije molimo kontaktirajte:

Američka gospodarska komora

Andrea Doko Jelušić, izvršna direktorica

T +385 1 4836 777

E andrea.doko@amcham.hr

Nordijska gospodarska komora

Gordana Fuštar, izvršna direktorica

T + 385 1 5393 751

E gordana@nordicchamber.hr